7/3711

T.C.
BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı
A N K A R A

SÜRELİ

SAYI : **B.09.0.APK.0.21.00.17/** 1736
KONU : Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Vedat MELİK, Bursa Milletvekili Kemal DEMİREL ve Hatay Milletvekili Fuat ÇAY'ın Yazılı Soru Önergeleri.

.../.../2004

10 KASIM 2004

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M. Başkanlığının 14.10.2004 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7392 sayılı yazısı.

İlgi yazı ilişiğinde alınan; Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Vedat MELİK'in, GAP Bölgesinde yabancıların satın aldığı araziler, (T.B.M.M. **7/3709** Esas no.lu) Bursa Milletvekili Kemal DEMİREL'in, Bursa ili Orhangazi ilçesi ve Yeniköy Beldesi arasındaki yolun genişletilmesi çalışmalarının ne zaman başlatılacağı ile Orhangazi ilçesindeki trafik ışıkları ve sinyalizasyon çalışmaları, (T.B.M.M. **7/3710-7/3712** Esas no.lu) Hatay Milletvekili Fuat ÇAY'ın da, Hatay-Samandağ Deniz Mahallesi imar planı ile kıyı kenar çizgisi (T.B.M.M. **7/3711** Esas no.lu) hakkında, Bakanlığıma yöneltmiş oldukları söz konusu önergeler incelenmiş olup, bu hususlaki cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilginizi ve gereğini arz ederim.

Zeki ERGEZEN
Bakan

EKLER:
-Cevap Yazısı (4 adet – 6 sayfa)

DAĞITIM:
Gereği :
-T.B.M.M.Başkanlığı

Bilgi :
Başbakanlık

7/3711

HATAY MİLLETVEKİLİ
SAYIN FUAT ÇAY'IN
T.B.M.M. 7/3711 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR
SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

Hatay ili, Samandağ ilçesi, Deniz Mahallesi ile anılan bölgede Bakanlığınızca 9.9.1976 tarihinde onaylanan kıyı kenar çizgisi ile uygulamalı 1/1000 ölçekli imar planları mevcuttur. Bakanlığınızca onaylanmış kıyı kenar çizgisi ve imar planları olmasına rağmen bu çizgilere itibar etmeyen Defterdarlıklarca açılan tapu iptal davalarında, mahkemelerde itibar etmemektedir ve yeni çizgiler çizilerek hüküm verilmektedir.

Devlete ve devletin kurumlarına güvenerek kimi hazineden taşınmaz alıp inşaat yapan, kimi kendi imarlı taşınmazlarında ruhsat alarak inşaat yapıp mesken ruhsatı alarak iskan eden vatandaşların tapu kayıtları iptal edilmektedir.

1- Kıyı kenar çizgisinin Valiliğinin uygun görüşü ve Bakanlığınızın onayından sonra geçerli olacağı açık hüküm olmasına rağmen Bakanlığınızın onayladığı kıyı kenar çizgisine itibar edilmemesini yetki ve görev alanınıza müdahale olarak görüyor musunuz?

2- Bakanlığınızın onayladığı kıyı kenar çizgisi ve imar planlarına sahip çıkmak içine ne gibi önlemler almayı planlıyorsunuz?

3- Bu konudaki yetki kargaşası ve çok başlılığı önlemek için acil olarak ne gibi önlemler alacaksınız?

4- Bu durum çok iyi bilen ve bilmesi gereken hazine avukatlarına bile-bile dava açmaları ve vatandaşı mağdur etmeye dönük çabalarını nasıl yorumluyorsunuz?

5- Bakanlığınızın onaylamış olduğu kıyı kenar çizgisi veya imar planlarına göre gayrimenkul alan ancak bunlara itibar edilmemesi nedeniyle mağdur duruma düşen veya düşmesi muhtemel vatandaşların mağduriyetini önlemeye yönelik ne gibi önlemler almaktasınız?

6- Bu durum Anayasa ve medeni kanuna göre mülk edinme hakkına uygun mudur?

7- İmarlı, ruhsatlı, kullanma izinli, içinde binası olan taşınmazların tapu iptali, devlete ve devlet kurumlarına olan güveni sarsmaz mı?

8- Bayındırlık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve yargı arasındaki bu karma karışık oluşumu giderme konusunda ne gibi bir işlem yapmayı düşünüyorsunuz?

9- 1995 tarihinde çizilen ve dosyası halen Bakanlığınızda bekleyen kıyı kenar çizgisini onaylamayı düşünüyor musunuz?

./..

CEVAPLAR:

Bilindiği üzere; Anayasamızın 43. maddesinde "Kıyılar, Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Deniz göl ve akarsu kıyılarıyla, deniz ve göllerin kıyılarını çevreleyen sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararı gözetilir. Kıyılarla sahil şeritlerinin, kullanış amaçlarına göre derinliği ve kişilerin bu yerlerden yaralanma ve imkan şartları kanunla düzenlenir." hükmü yer almaktadır.

Anayasal bir hak olarak ortaya çıkan kıyılardan, yararlanma imkanı ve koşullarının gösterilmesi amacıyla bir yasa çıkarılması zorunlu hale gelmiş ve 3621/3830 sayılı Yasa bu amaçla getirilmiştir. Yasanın bu işlevi "Amaç" başlıklı birinci ve "Kapsam" başlıklı ikinci maddelerinde açıkça ortaya konmuştur.

Sözü edilen birinci madde "Bu kanun, deniz, tabii ve suni göl ve akarsu kıyıları ile bu yerlerin etkisinde olan ve devamı niteliğinde bulunan sahil şeritlerinin doğal ve kültürel özelliklerini gözeterek koruma ve toplum yararlanmasına açık kamu yararı doğrultusunda kullanma esaslarını tespit etmek amacıyla düzenlenmiştir"

İkinci madde belirtilen amaca paralel biçimde Yasanın kapsamını göstermiş ve "Bu kanun deniz, tabii ve suni göller ve akarsu kıyıları ile deniz ve göllerin kıyılarını çevreleyen sahil şeritlerine ait düzenlemeleri ve bu yerlerden kamu yararı doğrultusunda yararlanma imkanı ve şartlarına ait esasları kapsar" kuralına yer verilmiştir.

Yasanın ilk beş maddesi genel hüküm ve esasları göstermiş, diğer maddelerde ise, kıyının korunması, yapı yasağı, planlama yapılanma, doldurma ve kurutma yoluyla arazi kazanılması, kıyı kenar çizgisinin tespiti ve onayı, kontrol, imar ve yasanın hükümlerine aykırı davranışlara uygulanacak cezai hükümlere yer verilmiştir.

Yasa bütünüyle değerlendirildiğinde; kıyıların kamuya açık tutulması ve bu yerlerden toplumun genellik, eşitlik ve serbestlik ilkelerine uygun faydalanmasını sağlama yönünden; idareye (Bakanlığımıza) görevler yüklenmiş, bu alanda yapılacak işler gösterilmiş ve kıyıya ilişkin tanım ve hukuki esaslar, Anayasal doğrultuda ortaya konmuştur.

Kıyının Kamuya açık tutulabilmesi ve Yasanın bu alanda idareye verdiği görevlerin yerine getirilebilmesi ve kıyıda planlama ve uygulamanın yürütülebilmesi için öncelikle kıyı kenar çizgisinin tespitinin yapılması zorunludur. 3621/3830 sayılı Kıyı Kanununda kıyı kenar çizgisi tespit yetkisini Valiliklerin oluşturacakları komisyona, onama yetkisini de Bakanlığımıza vermiştir.

3621/3830 sayılı Kıyı Kanunu'ndan gelen bu yetki ve sorumluluk gereği kıyı kenar çizgisi tespitleri Valiliklerce oluşturulan komisyon tarafından tespit edilmekte ve Bakanlığımızca da onaylanmaktadır.

./..

Ancak; kıyıda kalan özel mülkiyete konu arazilerle ilgili tapu iptali ve kal davaları gibi mülkiyete ilişkin davaların görüldüğü adli mahkemelerde bu davaların görüşülmesi esnasında mülkiyet hukuku açısından kıyı kenar çizgisi tespit işleminin adli yargıya ait olduğu gerekçesi ile yerel mahkemelerin, idare tarafından belirlenen kıyı kenar çizgisine rağmen bilir kişiler marifetiyle ikinci bir kez kıyı kenar çizgisi tespiti yapıp bu doğrultuda kararlar verdiği görülmektedir.

Bu durum ise, idare ve adli yargı tarafından belirlenmiş birbirinden farklı iki kıyı kenar çizgisinin oluşmasına sebep olmakta ve uygulamada sorunlar ortaya çıkarmaktadır.

Bakanlığımızca onaylanarak yürürlüğe giren kıyı kenar çizgisine rağmen Adli Yargı tarafından tespit edilen kıyı kenar çizgisi ve bunun sonucunda ortaya çıkan sorunlarla ilgili 3621/3830 sayılı Kıyı Kanunu'nda gerekli yasal düzenleme çalışmaları başlatılmış ve bu çalışmalar devam etmektedir.

Kıyıda kalan özel mülkiyete konu arazilerin hukuki durumları ile ilgili yasal düzenlemelere de başlanmış olup, çalışmalar devam etmektedir.

Ayrıca, Hatay İli, Samandağ İlçe sınırları içerisinde bulunan kıyı kesimine ait 1995 tarihinde tespit edilmiş ve onaylanmak üzere, Bakanlığımızda bekleyen dosya bulunmamaktadır.